

Tư tưởng HCM pdf - ho chi minh's thought

ho chi minh thought (Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh)

ĐẠI HỌC QUỐC GIA THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

KHOA CHÍNH TRỊ - HÀNH CHÍNH

---00---

TIỂU LUẬN GIỮA KỲ

Môn Tư tưởng Hồ Chí Minh

Học kỳ II (2020 - 2021)

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ CON NGƯỜI MỚI VÀ CHIẾN LƯỢC XÂY DỰNG CON NGƯỜI CỦA ĐẢNG HIỆN NAY

Sinh viên: Đặng Nguyễn Đan Thuỳ

MSSV: ENENIU19024

Lớp: IELS19IU31

Trường: Đại học Quốc Tế

Giảng viên: Phạm Thị Thu Hương

Thành phố Hồ Chí Minh, tháng 04 năm 2021

ĐẠI HỌC QUỐC GIA THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

KHOA CHÍNH TRỊ - HÀNH CHÍNH

---000---

TIỂU LUẬN GIỮA KỲ

Môn Tư tưởng Hồ Chí Minh

Học kỳ II (2020 - 2021)

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ CON NGƯỜI MỚI VÀ CHIẾN LƯỢC XÂY DỰNG CON NGƯỜI CỦA ĐẢNG HIỆN NAY

Sinh viên: Đặng Nguyễn Đan Thuỳ

MSSV: ENENIU19024

Lớp: IELS19IU31

Trường: Đại học Quốc Tế

Giảng viên: Phạm Thi Thu Hương

Thành phố Hồ Chí Minh, tháng 04 năm 2021

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
Lý do chọn đề tài:	1
Mục đích nghiên cứu:	1
CHƯƠNG 1. QUAN ĐIỂM CỦA HỒ CHÍ MINH VỀ CON NGƯỜI	2
1.1. Con người là một chỉnh thể	2
1.2. Con người cụ thể, lịch sử	4
1.3. Bản chất xã hội của con người	5
CHƯƠNG 2. QUAN ĐIỂM CỦA HỒ CHÍ MINH VỀ VAI TRÒ CỦA CON NGƯỜI VÀ CHIẾN LƯỢC “TRỒNG NGƯỜI”	6
2.1. Quan điểm của Hồ Chí Minh về vai trò của con người	6
2.2. Quan điểm của Hồ Chí Minh về chiến lược trồng người	9
CHƯƠNG 3. TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỚI CHIẾN LƯỢC XÂY DỰNG CON NGƯỜI CỦA ĐẢNG HIỆN NAY	14
KẾT LUẬN	17
TÀI LIỆU THAM KHẢO	18

MỞ ĐẦU

Lý do chọn đề tài:

Tư tưởng Hồ Chí Minh là hệ thống những luận điểm khoa học rộng lớn, sâu sắc và phong phú trên nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội. Trong lĩnh vực giáo dục - đào tạo, tư tưởng của Người là một kho tàng những giá trị nhân văn cao cả. Một trong những giá trị đó là tư tưởng về con người và chiến lược “trồng người”. Tư tưởng Hồ Chí Minh là một bước phát triển mới của chủ nghĩa Mác - Lênin, được vận dụng một cách sáng tạo vào thực tiễn giải phóng dân tộc và xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Điều cốt lõi của tư tưởng Hồ Chí Minh là độc lập dân tộc gắn liền với giải quyết xã hội và giải phóng con người. Trong đó, vấn đề con người là vấn đề lớn, được đặt lên hàng đầu và là vấn đề trung tâm, xuyên suốt trong toàn bộ nội dung tư tưởng của Người.

Người quan niệm: con người là vốn quý nhất, là nhân tố quyết định thắng lợi của cách mạng. Tư tưởng Hồ Chí Minh vô cùng rộng lớn, nhưng tựu chung lại vẫn là tình yêu thương con người. Tình yêu thương con người ở Hồ Chí Minh đã trở thành lẽ sống của Người, yêu thương con người, vì con người và phục vụ con người

Vì vậy em chọn đề tài này nhằm làm rõ tầm quan trọng của con người và vấn đề chiến lược xây dựng con người mới trong tư tưởng của Người, chứng tỏ sự tìm kiếm phương châm hành động với tình yêu thương con người trở thành lẽ sống, yêu thương con người gắn với lòng tin con người, dùng sức mạng con người để giải phóng và phục vụ con người của Bác.

Mục đích nghiên cứu:

Nhằm nêu lại quan điểm của chủ tịch Hồ Chí Minh về con người mới và chiến lược xây dựng con người của Đảng hiện nay. Bên cạnh đó với hy vọng làm thay đổi nhận thức xã hội nhằm tạo ra những thay đổi tích cực trong hành động của mỗi cá nhân, góp phần tạo điều kiện thuận lợi cho việc xây dựng, phát triển con người tại Việt Nam.

CHƯƠNG 1. QUAN ĐIỂM CỦA HỒ CHÍ MINH VỀ CON NGƯỜI

Tin ở dân, dựa vào dân, tổ chức và phát huy sức mạnh đoàn kết toàn dân, bồi dưỡng, đào tạo và phát huy mọi năng lực của dân (ở từng cá nhân riêng lẻ và của cả cộng đồng), đó là tư tưởng được Hồ Chí Minh vận dụng và phát triển trong toàn bộ sự nghiệp đấu tranh cách mạng giành độc lập dân tộc cũng như xây dựng đất nước. Tư tưởng đó cũng chính là nội dung cơ bản của toàn bộ tư tưởng về con người của Hồ Chí Minh

1.1. Con người là một chỉnh thể

Tư tưởng Hồ Chí Minh là một bước phát triển mới của chủ nghĩa Mác- Lênin, được vận dụng một cách sáng tạo vào thực tiễn giải phóng dân tộc và xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Điều cốt lõi của tư tưởng Hồ Chí Minh là độc lập dân tộc phải gắn liền với giải quyết xã hội và giải phóng con người. Trong đó, vấn đề con người là vấn đề lớn, được đặt lên hàng đầu, xuyên suốt toàn bộ nội dung, tư tưởng của Người. Tư tưởng ấy được dựa trên thế giới quan duy vật triệt để của chủ nghĩa Mác- Lênin.

Chính vì xuất phát từ thế giới quan duy vật triệt để ấy, nên khi nhìn nhận và đánh giá vai trò của bản thân mình, Người không bao giờ cho mình là người giải phóng nhân dân. Tư tưởng này đã vượt xa và khác về chất so với tư tưởng “chấn dân” của những người cầm đầu nhà nước phong kiến có tư tưởng yêu nước xưa kia. Đó là một chủ nghĩa nhân văn cộng sản trong cốt cách của một hiền triết phương đông. Người xem xét con người như một chỉnh thể thống nhất về tâm lực, thể lực và các hoạt động của nó.

Con người luôn hướng đến cái Chân - Thiện - Mỹ, mặc dù “có thể này, thể khác”. Người nêu một định nghĩa về con người: "Chữ người, nghĩa hẹp là gia đình, anh em, họ hàng, bầu bạn. Nghĩa rộng là đồng bào cả nước. Rộng nữa là cả loài người". Quan điểm đó thể hiện ở chỗ Người chưa bao giờ nhìn nhận con người một cách chung chung, trừu tượng. Khi bàn về chính sách xã hội, cũng như ở mọi nơi, mọi lúc, trong mọi hoàn cảnh, Người luôn quan tâm đến nhu cầu, lợi ích của con

Tiểu luận Tư tưởng Hồ Chí Minh

người với tư cách nhu cầu chính đáng. Đem lại lợi ích cho con người chính là tạo ra động lực vô cùng lớn lao cho sự nghiệp chung, vì nếu như những nhu cầu, lợi ích của mỗi cá nhân không được quan tâm thỏa đáng thì tính tích cực của họ sẽ không thể phát huy được. Trong khi phê phán một cách nghiêm khắc chủ nghĩa cá nhân, Người viết: "Đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân không phải là "giày xéo lên lợi ích cá nhân". Mỗi người đều có tính cách riêng, sở trường riêng, đời sống riêng của bản thân và của gia đình mình". Trong quan điểm về thực hiện một nền dân chủ xã hội chủ nghĩa, theo Người, phải là một nền dân chủ chân chính, không hình thức, không cực đoan, trong đó mỗi con người cụ thể phải được đảm bảo những quyền lợi và nghĩa vụ của mình theo hiến pháp và pháp luật.

Con người, với tư cách là những cá nhân, không tồn tại biệt lập mà tồn tại trong mối quan hệ biện chứng với cộng đồng dân tộc và với các loài người trên toàn thế giới. Con người trong tư tưởng Hồ Chí Minh không tồn tại như một phạm trù bản thể luận có tính trừu tượng hóa và khái quát hóa, mà được đề cập đến một cách cụ thể, đó là nhân dân Việt Nam. Hồ Chí Minh có cách nhìn nhận, xem xét con người trong tính đa dạng của nó: đa dạng trong các mối quan hệ xã hội; đa dạng trong tính cách, khát vọng, phẩm chất, khả năng; mấy mươi triệu người Việt Nam có người thế này, thế khác, nhưng đều cùng là nòi giống Lạc Hồng. Những con người lao động nghèo khổ bị áp bức cùng cực dưới ách thống trị của phong kiến, đế quốc; là dân tộc Việt Nam đang bị đô hộ bởi chủ nghĩa thực dân; và mở rộng hơn nữa là những "người nô lệ mất nước" và "người cùng khổ".

Lôgic phát triển tư tưởng của Người là xuất phát từ chủ nghĩa yêu nước để đến với chủ nghĩa Mác - Lênin, đến với chủ nghĩa quốc tế chân chính. Theo lôgic phát triển tư tưởng ấy, khái niệm "con người" của Hồ Chí Minh tiếp cận với khái niệm "giai cấp vô sản cách mạng". Người đề cập đến giai cấp vô sản cách mạng và sự thống nhất về lợi ích căn bản của giai cấp đó với các tầng lớp nhân dân lao động khác (đặc biệt là nông dân). Người nhận thức một cách sâu sắc rằng, chỉ có cuộc cách mạng duy nhất và tất yếu đạt tới được mục tiêu giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp và toàn thể nhân loại khỏi mọi sự nô dịch, áp bức. Toàn bộ các tư tưởng, lý

Tiểu luận Tư tưởng Hồ Chí Minh

luận (chiếm một khối lượng lớn trong các tác phẩm của Người) bàn về cách mạng (chiến lược giải pháp; bàn về người cách mạng và đạo đức cách mạng, về hoạch định và thực hiện các chính sách xã hội; về rèn luyện và giáo dục con người v.v.) về thực chất chỉ là sự cụ thể hóa bằng thực tiễn tư tưởng về con người của Hồ Chí Minh.

1.2. Con người cụ thể, lịch sử

Con người trong tư tưởng Hồ Chí Minh không phải là một vấn đề có tính khái quát hóa và trừu tượng hóa mà là một vấn đề cụ thể, đó là nhân dân Việt Nam, “Lòng yêu nước và sự đoàn kết của nhân dân là một lực lượng vô cùng to lớn, không ai thắng nổi. Nhờ lực lượng ấy mà tổ tiên ta đã đánh thắng quân Nguyên, quân Minh, đã giữ vững quyền tự do, tự chủ. Nhờ lực lượng ấy mà chúng ta làm cách mạng thành công giành được độc lập. Nhờ lực lượng ấy mà sức kháng chiến của ta càng ngày càng mạnh. Nhờ lực lượng ấy mà quân và dân ta quyết chịu đựng muôn nỗi khó khăn, thiếu thốn, đói khổ, tang tóc, quyết một lòng đánh tan quân giặc cướp nước” và cũng có thể suy rộng ra là những “nô lệ mất nước” và “người cùng khổ”, “Ánh sáng trên đầu thần Tự Do tỏa rộng khắp trời xanh, còn dưới chân tượng thần Tự Do thì người da đen đang bị chà đạp, số phận người phụ nữ bị chà đạp. Bao giờ người da đen được bình đẳng với người da trắng? Bao giờ có sự bình đẳng giữa các dân tộc? Và bao giờ người phụ nữ được bình đẳng với nam giới?”

Niềm tin của Bác hướng vào nhân dân. Cuộc chiến đấu chống áp bức sẽ không đi đến thắng lợi, nếu không "dựa vào lực lượng của toàn dân". Tấm lòng Hồ Chí Minh luôn hướng về con người. Người yêu thương con người, tin tưởng con người, tin và thương yêu nhân dân, trước hết là người lao động, nhân dân mình và nhân dân các nước. Với Hồ Chí Minh, "lòng thương yêu nhân dân, thương yêu nhân loại" là "không bao giờ thay đổi". Quan điểm tin vào dân, đồng thời lại hết lòng thương dân, tình thương yêu nhân dân của Hồ Chí Minh có nguồn gốc sâu xa từ trong truyền thống dân tộc, truyền thống nhân ái ngàn đời của người Việt Nam. Cũng như bao nhà Nho yêu nước khác có cùng quan điểm "ái quốc là ái dân", nhưng điểm khác cơ bản trong tư tưởng "ái dân" của Người là tình thương ấy không bao giờ dừng lại ở ý thức, tư tưởng mà đã trở thành ý chí, quyết tâm thực hiện đến cùng sự nghiệp giải

Tiểu luận Tư tưởng Hồ Chí Minh

phóng giai cấp, giải phóng dân tộc, giải phóng nhân loại cần lao, xóa bỏ đau khổ, áp bức bất công giành lại tự do, nhân phẩm và giá trị làm người cho con người.

Ở Hồ Chí Minh, chủ nghĩa yêu nước gắn bó không tách rời với chủ nghĩa quốc tế chân chính. Tình thương yêu cũng như toàn bộ tư tưởng về nhân dân của Người không bị giới hạn trong chủ nghĩa dân tộc hẹp hòi mà nó tồn tại trong mối quan hệ khăng khít giữa các vấn đề dân tộc và giai cấp, quốc gia với quốc tế. Yêu thương nhân dân Việt Nam, Người đồng thời yêu thương nhân dân các dân tộc bị áp bức trên toàn thế giới. Trong sự nghiệp lãnh đạo cách mạng, Hồ Chí Minh luôn coi trọng sức mạnh đoàn kết toàn dân và sự đồng tình ủng hộ to lớn của bè bạn khắp năm châu, của cả nhân loại tiến bộ. Người cũng xác định sự nghiệp cách mạng của nước ta là một bộ phận không thể tách rời trong toàn bộ sự nghiệp đấu tranh giải phóng nhân loại trên phạm vi toàn thế giới.

Có thể nói Tư tưởng Hồ Chí Minh về con người luôn gắn liền với lịch sử, ý thức nhân dân gắn liền với độc lập dân tộc. Theo quan điểm của Hồ Chí Minh, người cán bộ (kể cả lãnh tụ) chỉ là "đầy tớ trung thành" có sứ mệnh phục vụ nhân dân, lãnh tụ chỉ là người góp phần vào sự nghiệp cách mạng của quần chúng. Và đây, cũng chính là điều đã làm nên chủ nghĩa nhân văn cao cả ở Hồ Chí Minh, một chủ nghĩa nhân văn cộng sản trong cốt cách của một nhà hiền triết phương Đông.

1.3. Bản chất xã hội của con người

Để sinh tồn, con người phải lao động sản xuất. Trong quá trình lao động, sản xuất ấy con người dần nhận thức được những hiện tượng, quy luật của tự nhiên, của xã hội; hiểu về mình và hiểu biết lẫn nhau..., xác lập các mối quan hệ giữa người với người.

Con người là sản phẩm của xã hội, trong quan niệm của Hồ Chí Minh con người là sự tổng hợp các quan hệ xã hội từ hẹp đến rộng, chủ yếu bao gồm các quan hệ: anh em, họ hàng, bầu bạn, đồng bào, loài người...

Nói tóm lại: Quan niệm về con người, coi con người là một thực thể thống nhất của "cái cá nhân" và "cái xã hội", con người tồn tại trong mối quan hệ biện chứng giữa cá nhân với cộng đồng, dân tộc, giai cấp, nhân loại; yêu thương con người, tin tưởng

Tiểu luận Tư tưởng Hồ Chí Minh

tuyệt đối ở con người, coi con người vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự nghiệp giải phóng xã hội và giải phóng chính bản thân con người, đó chính là những luận điểm cơ bản trong tư tưởng về con người của Hồ Chí Minh. Xuất phát từ những luận điểm đúng đắn đó, trong khi lãnh đạo nhân dân cả nước tiến hành cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc và xây dựng đất nước, Hồ Chí Minh luôn tin ở dân, hết lòng thương yêu, quý trọng nhân dân, biết tổ chức và phát huy sức mạnh của nhân dân. Tư tưởng về con người của Người thông qua thực tiễn cách mạng của Người thông qua thực tiễn cách mạng đã trở thành một sức mạnh vật chất to lớn và là nhân tố quyết định thắng lợi của chính sự nghiệp cách mạng ấy.

CHƯƠNG 2. QUAN ĐIỂM CỦA HỒ CHÍ MINH VỀ VAI TRÒ CỦA CON NGƯỜI VÀ CHIẾN LƯỢC “TRỒNG NGƯỜI”

2.1. Quan điểm của Hồ Chí Minh về vai trò của con người

2.1.1. Con người là vốn quý nhất, nhân tố quyết định thành công sự nghiệp cách mạng.

Theo Hồ Chí Minh, lịch sử là do quần chúng nhân dân sáng tạo ra, chứ không phải do vài ba cá nhân anh hùng nào, vì vậy chúng ta phải yêu dân, quý dân, trọng dân, vì "có dân là có tất cả". Người nói: "Trong bầu trời không gì quý bằng nhân dân. Trong thế giới, không gì mạnh bằng lực lượng đoàn kết của nhân dân". Vì vậy, "vô luận việc gì đều do người làm ra, và từ nhỏ đến to, từ gần đến xa đều thế cả." Người cho rằng "việc dễ mấy không có dân cũng chịu, việc khó mấy có dân liệu cũng xong". Nhân dân là người sáng tạo ra mọi giá trị vật chất và tinh thần, dân ta là tài năng và trí tuệ, sáng tạo, họ biết "giải quyết nhiều vấn đề một cách giản đơn, mau chóng, đầy đủ mà những người tài giỏi, những đoàn thể to lớn, nghĩ mãi không ra". Hồ Chí Minh có niềm tin vững chắc rằng với tinh thần quật cường và lực lượng vô tận của dân tộc ta, với lòng yêu nước và chí kiên quyết của nhân dân và quân đội ta, chẳng những chúng ta có thể thắng lợi, mà chúng ta nhất định thắng lợi. Nhân dân là yếu tố quyết định thành công của cách mạng. "Lòng yêu nước và sự đoàn kết

Tiểu luận Tư tưởng Hồ Chí Minh

của nhân dân là một lực lượng vô cùng to lớn, không ai thắng nổi”. Do đó, "trong xã hội không có gì tốt đẹp, vẻ vang bằng phục vụ cho lợi ích của nhân dân".

Từ đó, ta thấy nổi lên ở Hồ Chí Minh một tấm lòng yêu thương vô hạn đối với con người, một niềm tin mãnh liệt vào sức mạnh và phẩm giá con người, một ý chí kiên quyết đấu tranh để giải phóng con người khỏi áp bức, bất công, đói nghèo, lạc hậu. Cũng có thể coi đó là những nội dung cơ bản của chủ nghĩa nhân văn Hồ Chí Minh. Lòng thương người của Hồ Chí Minh đồng nghĩa với tình yêu thương dành cho các dân tộc bị áp bức. Tình yêu thương đó luôn đi cùng với triết lý hành động vì con người. Đi tìm và khai phá con đường cách mạng, Nguyễn Ái Quốc luôn đặt vấn đề tự do song hành với hạnh phúc của dân tộc. Có người Mỹ nói: “Cụ Hồ vừa là Washington, vừa là Lincoln”. Cuộc Tổng khởi nghĩa Tháng Tám năm 1945 thắng lợi, nước Việt Nam dân chủ cộng hòa non trẻ phải trải qua nạn đói khủng khiếp do Pháp – Nhật gây ra. Trong tình cảnh khó khăn ấy, Người chủ trương phát động nhân dân tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm. Bản thân Người gương mẫu mỗi tháng nhịn ăn ba bữa để góp gạo cứu đói. Ngay cả khi đi chiến dịch Biên giới, Người không chịu cưỡi ngựa mà cùng đi bộ với các cán bộ, chiến sĩ để ngựa thờ hành lý cho anh em. Khi đi thăm trại tù binh về, Người không còn áo khoác vì Người đã cho một tên tù binh bị rét cồng. Tình yêu thương của Hồ Chí Minh dành cho mọi kiếp người, mọi số phận. Một trong những học trò xuất sắc của Người là Cố Thủ tướng Phạm Văn Đồng đã từng viết “Những tư tưởng lớn của Hồ Chí Minh là những tình cảm lớn. Trong đời hoạt động cách mạng của Bác, cũng như trong đời sống hàng ngày của mình, Hồ Chí Minh luôn đối xử với người có lý, có tình. Trong tình yêu đó có chỗ cho mọi người, không quên sót một ai và sắp xếp cho mọi người vị trí chiến đấu, cũng như lo lắng chu đáo cho mỗi người việc làm, đời sống và học tập, vừa nghiêm khắc đòi hỏi, vừa thương yêu dịu dặt... Đối với kẻ lầm đường, lạc lối, lòng Hồ Chủ tịch còn rộng hơn biển cả, Người dạy phải khoan hồng, vui mừng đón rước những đứa con vì cảnh ngộ mà lạc bầy. Chúa Jesus nói: gặp một người có lỗi mà hối cải thì trên trời vui mừng hơn gặp 99 vị tu hành. Cụ Hồ nói rằng “người Việt Nam ai cũng

Tiểu luận Tư tưởng Hồ Chí Minh

yêu nước, muốn nước thống nhất độc lập, ta khéo nhen chút than hồng ấy, nó sẽ cháy lên thành ngọn lửa.”

2.1.2. Con người vừa là mục tiêu, vừa là động lực của cách mạng

Con người là mục tiêu của cách mạng

Mục tiêu cách mạng của Hồ Chí Minh là giải phóng dân tộc, giải phóng xã hội, giải phóng con người, thực hiện độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Khi đất nước còn nô lệ, lầm than thì mục tiêu trước hết, trên hết là giải phóng dân tộc, giành độc lập dân tộc. Sau khi chính quyền đã về tay nhân dân, thì mục tiêu ăn, mặc, ở, đi lại, học hành, chữa bệnh lại được ưu tiên hơn. Bởi vì, Người cho rằng, nếu nước độc lập mà dân không hưởng hạnh phúc, tự do thì độc lập cũng không có nghĩa lý gì; vì vậy, chúng ta phải thực hiện ngay: làm cho dân có ăn, làm cho dân có mặc, làm cho dân có chỗ ở, làm cho dân được học hành. Trong Di chúc, Người viết: "Đầu tiên là công việc đối với con người". Xuất phát từ truyền thống yêu nước, thương dân bị nô lệ, Hồ Chí Minh đi tìm đường cứu nước, cứu dân. Suốt cuộc đời của người là vì dân, vì nước. "Tôi chỉ có một ham muốn, ham muốn tột bậc là nước được độc lập, tự do, nhân dân ai cũng có cơm ăn, áo mặc, ai cũng được học hành".

Cách mạng tháng Tám 1945 thành công, tại cuộc họp đầu tiên của Ủy ban nghiên cứu kế hoạch kiến quốc, Hồ Chí Minh nêu rõ mục tiêu của Nhà nước là: "1. Làm cho dân có ăn. 2. Làm cho dân có mặc. 3. Làm cho dân có chỗ ở. 4. Làm cho dân có học hành". Người còn nói "Chúng ta đã hy sinh phấn đấu để giành độc lập. Chúng ta đã tranh được rồi... Chúng ta tranh được tự do, độc lập rồi mà dân cứ chết đói, chết rét, thì tự do, độc lập cũng không làm gì. Dân chỉ biết rõ giá trị của tự do, của độc lập khi mà dân được ăn no, mặc đủ." Do vậy, khi có chính quyền rồi, Người luôn nhắc nhở phải xây dựng bộ máy trong sạch, đấu tranh với những biểu hiện của thói quan liêu, hách dịch, những nhiễu nhương; phải dựa vào nhân dân, khơi dậy sức mạnh tiềm tàng trong nhân dân để phục vụ cho sự nghiệp đổi mới, xây dựng đời sống mới trong nhân dân.

Tiểu luận Tư tưởng Hồ Chí Minh

Con người là động lực của cách mạng

Con người là động lực của cách mạng được nhìn nhận trên phạm vi cả nước, toàn thể đồng bào, song trước hết là ở giai cấp công nhân và nông dân. Điều này có ý nghĩa to lớn trong sự nghiệp giải phóng dân tộc và xây dựng chủ nghĩa xã hội. Không phải mọi con người đều trở thành động lực, mà phải là những con người được thức tỉnh, giác ngộ, giáo dục, định hướng và tổ chức. Họ phải có trí tuệ và bản lĩnh, văn hóa, đạo đức, được nuôi dưỡng trên nền truyền thống lịch sử và văn hóa hàng ngàn năm của dân tộc Việt Nam... Như vậy, con người phải được đặt vào vị trí trung tâm của sự phát triển. Nó vừa nằm trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của đất nước với nghĩa rộng, vừa nằm trong chiến lược giáo dục - đào tạo theo nghĩa hẹp. Người khẳng định: Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội, trước hết cần có những con người xã hội chủ nghĩa. Con người xã hội chủ nghĩa đương nhiên phải do chủ nghĩa xã hội tạo ra. Nhưng ở đây trên con đường tiến lên chủ nghĩa xã hội thì "trước hết cần có những con người xã hội chủ nghĩa". Điều này cần được hiểu là ngay từ đầu phải đặt ra nhiệm vụ xây dựng con người có những phẩm chất cơ bản, tiêu biểu cho con người xã hội chủ nghĩa, làm gương, lôi cuốn xã hội.

Công việc này là một quá trình lâu dài không ngừng hoàn thiện, nâng cao và thuộc về trách nhiệm của Đảng, Nhà nước, gia đình, cá nhân mỗi người. Mỗi bước xây dựng những con người như vậy là một nấc thang xây dựng chủ nghĩa xã hội. Đây là mối quan hệ biện chứng giữa "xây dựng chủ nghĩa xã hội" và "con người xã hội chủ nghĩa". Quan niệm của Hồ Chí Minh về con người xã hội chủ nghĩa có hai mặt gắn bó chặt chẽ với nhau. Một là kế thừa những giá trị tốt đẹp của con người truyền thống (Việt Nam và phương Đông). Hai là hình thành những phẩm chất mới như: có tư tưởng xã hội chủ nghĩa; có đạo đức cách mạng; có trí tuệ và bản lĩnh để làm chủ; có tác phong xã hội chủ nghĩa; có lòng nhân ái, vị tha, độ lượng.

2.2. Quan điểm của Hồ Chí Minh về chiến lược trồng người

Hồ Chí Minh nhấn mạnh, đề cao, nêu bật vai trò của giáo dục, đào tạo, xây dựng con người mới XÃ HỘI CHỦ NGHĨA và coi đó là một chiến lược lâu dài. Với

Tiểu luận Tư tưởng Hồ Chí Minh

câu nói nổi tiếng: “Vì lợi ích mười năm trồng cây Vì lợi ích trăm năm trồng người”. Hồ Chí Minh luôn đặt lòng tin vào khả năng của giáo dục. Trong tư tưởng của Hồ Chí Minh, chiến lược “trồng người” là một vấn đề tối quan trọng, được xếp vào một trong sáu nhiệm vụ cấp bách nhất của đất nước thời bấy giờ. Không chỉ thế, giáo dục “trồng người” còn là việc thực hiện di chỉ của cha ông ta, các thế hệ đi trước về “khai trí” được trở thành hiện thực. Chính vì những lẽ đó nên từ khi có chính quyền, người đã chủ động thực hiện nhiệm vụ khai trí cho dân dù cho đất nước có đang gặp rất nhiều khó khăn từ những cuộc chiến khốc liệt. Hồ Chí Minh đã từng nói rằng “giặc đốt” là vô cùng nguy hiểm, được xếp trên cả giặc ngoại xâm

Vì vậy nên chiến dịch “chống giặc đốt” đã được phát động một cách mạnh mẽ và được toàn dân hưởng ứng, đó là bước khởi đầu và cũng là nhiệm vụ thường xuyên của sự nghiệp mở mang dân trí của đảng ta. Người chỉ rõ: "Đốt nát cũng là kẻ địch... Địch thực dân dựa vào địch đốt nát để thi hành chiến lược ngu dân. Địch đốt nát dựa vào địch thực dân để đưa dân ta vào nơi mù quáng... Một dân tộc đốt là một dân tộc yếu". Từ đó sự nghiệp giáo dục là của toàn thể dân tộc và đối tượng cũng là toàn thể dân tộc. Người đã cần cù mở từng lớp nhỏ, chất chịu rèn luyện từng con người với cả một tấm lòng của sự nhiệt tình, kiên nhẫn và tràn ngập yêu thương. Ngoài ra người còn luôn luôn lắng nghe tiếp thu và học hỏi nhiều ý kiến của dân, Người viết “Dân rất thông minh, quần chúng kinh nghiệm, sáng kiến rất nhiều, chỉ cần mình có biết học hay biết lợi dụng mà thôi”. Người căn dặn: “Phải học, học ở nhà trường, học trong sách vở, học ở quần chúng nhân dân, không học quần chúng là một sai lầm lớn”. Hồ Chí Minh luôn đề cao việc giáo dục trong sự nghiệp xây dựng đất nước, xây dựng CNXH. “Vì lợi ích mười năm trồng cây, vì lợi ích trăm năm trồng người”. Người luôn đặt niềm tin tuyệt đối vào khả năng giáo dục nước nhà. Người chỉ rõ Tiền đồ của dân tộc chúng ta sẽ ra sao, một phần quan trọng lý do sự nghiệp giáo dục trực tiếp quyết định: “Ngủ thì ai cũng như lương thiện Tỉnh dậy phân ra kẻ dữ hiền Hiền, dữ đâu phải là tính sẵn Phần nhiều do giáo dục mà nên”. Đặc biệt Hồ Chí Minh luôn tin tưởng vào các thế hệ thanh thiếu niên và đặt rất nhiều hy vọng vào những

Tiểu luận Tư tưởng Hồ Chí Minh

người chủ tương lai của đất nước, như người từng nói: “Non sông Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay không, dân tộc Việt Nam có bước tới đài vinh quang để sánh vai các cường quốc năm châu được

“Trồng người” là yêu cầu khách quan, vừa cấp bách, vừa lâu dài của cách mạng. Trên cơ sở khẳng định con người vừa là mục tiêu, vừa là động lực của cách mạng. Hồ Chí Minh rất quan tâm đến sự nghiệp giáo dục, đào tạo và rèn luyện con người. Người nói đến “lợi ích trăm năm” và mục tiêu xây dựng chủ nghĩa xã hội là những quan điểm mang tầm vóc chiến lược, cơ bản, lâu dài, nhưng cũng rất cấp bách. Nó liên quan đến nhiệm vụ “trước hết cần có những con người xã hội chủ nghĩa” và “trồng người”. Tất cả những điều này phản ánh tư tưởng lớn về tầm quan trọng có tính quyết định của nhân tố con người; tất cả vì con người, do con người. Con người được đặt vào vị trí trung tâm của sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước với nghĩa rộng, vừa nằm trong chiến lược giáo dục đào tạo theo nghĩa hẹp. Con người phải được đặt vào vị trí trung tâm của sự phát triển, nhằm phát huy cao nhất mọi tiềm năng của con người. Chiến lược “trồng người” vừa mang tính thường xuyên, cấp bách, vừa mang tính cơ bản lâu dài, phải làm công phu, tỉ mỉ như người làm vườn vậy. “Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội, trước hết cần có những con người xã hội chủ nghĩa”.

Con người xã hội chủ nghĩa đương nhiên phải do chủ nghĩa xã hội tạo ra. Nhưng trên con đường đi lên chủ nghĩa xã hội trước hết phải cần những con người xã hội chủ nghĩa. Điều này có nghĩa ngay từ đầu phải đặt ra nhiệm vụ xây dựng con người mới, con người xã hội chủ nghĩa, làm gương, lời cuốn xã hội. Công việc này là một quá trình lâu dài, không ngừng hoàn thiện, nâng cao và thuộc về trách nhiệm của Đảng, Nhà nước, gia đình và bản thân của mỗi người. Mỗi bước xây dựng con người như vậy là một nấc thang xây dựng chủ nghĩa xã hội. Đây là mối quan hệ biện chứng giữa “xây dựng chủ nghĩa xã hội” và “con người xã hội chủ nghĩa”. Quan niệm của Hồ Chí Minh về con người mới xã hội chủ nghĩa có hai mặt gắn bó chặt chẽ với nhau. Một là, kế thừa những giá trị tốt đẹp của con người truyền thống. Hai

Tiểu luận Tư tưởng Hồ Chí Minh

là, hình thành những phẩm chất mới như: có tư tưởng xã hội chủ nghĩa; có đạo đức xã hội chủ nghĩa; có trí tuệ và bản lĩnh để làm chủ; có tác phong xã hội chủ nghĩa; có lòng nhân ái, vị tha, độ lượng. Chủ nghĩa xã hội sẽ tạo ra những con người xã hội chủ nghĩa, những con người xã hội chủ nghĩa lại là chủ thể của toàn bộ sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội. Không phải chờ cho kinh tế, văn hoá phát triển cao rồi mới xây dựng con người - xã hội chủ nghĩa, cũng không phải xây dựng xong con người - xã hội chủ nghĩa rồi mới xây dựng xã hội - xã hội chủ nghĩa.

Việc xây dựng con người phải đặt ra từ đầu và quan tâm suốt quá trình. “Trước hết, cần có những con người xã hội chủ nghĩa”, có nghĩa là không phải tất cả mọi người có thể trở thành người xã hội chủ nghĩa thật đầy đủ, thật hoàn chỉnh ngay một lúc, mà trước hết cần có những con người tiên tiến, có được những nét tiêu biểu để có thể làm gương và lôi cuốn người khác và toàn xã hội, xây dựng con người mới; đồng thời, họ cũng không ngừng hoàn thiện, nâng cao. Xây dựng con người mới là đào tạo, xây dựng con người phát triển toàn diện: Đức, Trí, Thể, Mỹ. Tiêu chuẩn của con người xã hội chủ nghĩa, theo Hồ Chí Minh:

Có tư tưởng xã hội chủ nghĩa: có ý thức làm chủ, có tinh thần tập thể, có tư tưởng mình vì mọi người, mọi người vì mình, có tinh thần dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, quyết chí vươn lên, có tinh thần tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội.

Có đạo đức và lối sống xã hội chủ nghĩa: trung với nước, hiếu với dân, yêu thương con người, cần kiệm liêm chính, chí công vô tư, có tinh thần quốc tế trong sáng, lối sống lành mạnh.

Có tác phong xã hội chủ nghĩa: làm việc có kế hoạch, biện pháp, có quyết tâm, tổ chức, kỷ luật, có năng suất, chất lượng, hiệu quả cao, lao động hăng say, không sợ khó, sợ khổ, làm việc vì lợi ích của xã hội, tập thể và của bản thân.

Có năng lực làm chủ: làm chủ bản thân, gia đình và công việc mình đảm nhiệm, đủ sức khoẻ và tư cách tham gia làm chủ nhà nước và xã hội, thực hiện tốt

Tiểu luận Tư tưởng Hồ Chí Minh

quyền công dân; không ngừng nâng cao trình độ chính trị, văn hoá, khoa học công nghệ, chuyên môn nghiệp vụ để làm chủ. Ngoài những tiêu chuẩn chung trên, Hồ Chí Minh còn nêu những tiêu chuẩn cụ thể cho từng giới, từng ngành.

Chiến lược “trồng người” là một trọng tâm, một bộ phận hợp thành của chiến lược phát triển kinh tế - xã hội. Để thực hiện chiến lược “trồng người”, cần có nhiều biện pháp, nhưng giáo dục - đào tạo là biện pháp quan trọng nhất. Bởi vì, giáo dục tốt sẽ tạo ra tính thiện đem lại tương lai tươi sáng cho thanh niên. Ngược lại, giáo dục tồi sẽ ảnh hưởng xấu đến thanh niên. Nội dung và phương pháp giáo dục phải toàn diện, cả đức, trí, thể, mỹ, phải đặt đạo đức, lý tưởng và tình cảm cách mạng, lối sống xã hội chủ nghĩa lên hàng đầu. Hai mặt đức, tài thống nhất với nhau, trong đó đức là gốc, là nền tảng cho tài năng phát triển. Phải kết hợp giữa nhận thức và hành động, lời nói với việc làm... có như vậy mới có thể “Học để làm người”, “việc học không bao giờ cùng, còn sống còn phải học”. Hồ Chí Minh vận dụng sáng tạo, phát triển quan điểm của Quản Trọng: “Thập niên chi kế mạc nhi thụ mộc, bách niên chi kế mạc nhi thụ nhân” mà khẳng định: “Vì lợi ích mười năm phải trồng cây/ Vì lợi ích trăm năm phải trồng người”.

“Trồng người”, xây dựng con người mới phải được thường xuyên đẩy mạnh trong suốt tiến trình đi lên chủ nghĩa xã hội và phải đạt được kết quả cụ thể qua từng chặng đường của thời kỳ quá độ. Bởi vì, nếu sao nhãng việc trồng người, nhất định sẽ dẫn đến những bất cập, hơn nữa còn là những suy thoái về con người có thể gây những hậu quả khôn lường. R.Tagore nói: “một ngày mà quên giáo hoá, ta lùi gần về thú tính hơn”. “Trồng người”, xây dựng con người mới phải được đặt ra trong suốt cuộc đời mỗi người. Đây là quyền lợi, cũng là trách nhiệm và nghĩa vụ của mỗi người với sự nghiệp xây dựng đất nước. Đồng thời nó cũng thể hiện sự trưởng thành, vươn lên của mỗi cá nhân. Những người có trách nhiệm trồng người cũng phải được vun trồng bởi quần chúng nhân dân, bởi tập thể những người đi trồng và được trồng, bởi cuộc sống thực tiễn và sự tự vun trồng trong suốt cuộc đời của chính họ.

CHƯƠNG 3. TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỚI CHIẾN LƯỢC XÂY DỰNG CON NGƯỜI CỦA ĐẢNG HIỆN NAY

Suốt cuộc đời hoạt động cách mạng Hồ Chí Minh đã xây dựng những thế hệ con người mới vừa có đức vừa có tài, làm nên những chiến thắng thần kì trong sự nghiệp giải phóng dân tộc và con người, cả nước đã bước vào thời kì quá độ lên chủ nghĩa xã hội và giành được những thắng lợi rực rỡ. Bối cảnh quốc tế hiện nay trải qua nhiều biến đổi nhanh chóng và sâu sắc, sự phát triển mạnh mẽ của khoa học công nghệ, mở ra một thời đại kinh tế tri thức và xã hội thông tin toàn cầu. Vấn đề con người và xây dựng chiến lược con người, phát triển con người, phát triển nguồn nhân lực, phát huy nhân tố con người trong quá trình phát triển kinh tế xã hội đã trở thành vấn đề bức thiết đối với mỗi quốc gia, dân tộc.

Sự phát triển của con người đã trở thành tiêu chí ngày càng quan trọng trong việc xếp hạng các nước trên thế giới. Dưới ánh sáng tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng ta đã nhấn mạnh việc chăm lo hạnh phúc của con người là mục tiêu phấn đấu cao nhất của chế độ ta, phấn đấu làm cho nhân dân có cuộc sống no đủ, có đời sống vật chất tinh thần ngày càng nâng cao, quan hệ xã hội lành mạnh, lối sống văn minh. Xét đến cùng đó là tư tưởng phấn đấu cho độc lập tự do, hạnh phúc của con người, của dân tộc, của nhân loại.

Ở nước ta trong cách mạng xã hội chủ nghĩa hiện nay, chiến lược con người được đặt ra như 1 đòi hỏi tất yếu và cấp bách của sự phát triển đất nước và là nguồn lực quyết định để đẩy mạnh công cuộc đổi mới. Tư tưởng về chiến lược con người của Đảng ta đặt trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác- Lênin trong đó tư tưởng C.Mác luôn luôn là nền tảng. Ở Việt Nam, tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động của Đảng. Do vậy, sự nghiệp cách mạng và tiến trình lịch sử xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta in đậm dấu ấn tư tưởng Hồ Chí Minh trong đó có tư tưởng về con người. Thực tiễn của quá trình cách mạng Việt Nam càng chứng tỏ rằng trong những thời điểm lịch sử hiểm nghèo, trong những tình thế hết sức khó khăn, con người Việt Nam đều rất sáng tạo và năng động luôn tìm ra những lối thoát, những đường hướng đi lên làm kinh ngạc bạn bè quốc tế. Thực tiễn lịch sử đã chứng

Tiểu luận Tư tưởng Hồ Chí Minh

minh: thời kì nào, cách mạng nào nếu biết phát huy mạnh mẽ yếu tố con người, tạo điều kiện cho hoạt động sáng tạo của con người thì con người việt nam luôn biết “chuyển bại thành thắng”, chuyển từ tình thế khó khăn thành lợi thế phát triển mới trong đó con người là động lực trung tâm. Trong công cuộc đổi mới hiện nay, tiềm năng sáng tạo của con người Việt Nam đã và đang được phát huy mạnh mẽ. Tuy nhiên có thể nhận thấy tiềm năng trí tuệ của con người Việt Nam mà chúng ta chưa khai thác hết vẫn còn rất lớn. Thực tiễn đổi mới cho thấy, chỉ với một cơ chế khoán 10 mà giai cấp nông dân việt nam đã phát huy tính năng động sáng tạo ghê gớm đủ sức làm thay đổi căn bản bộ mặt nền nông nghiệp nước nhà. Với đội ngũ cán bộ khoa học kĩ thuật có trình độ, đội ngũ trí thức khá đông đảo và giàu tiềm năng như hiện nay rất cần 1 cơ chế “khoán 10” làm bật dậy và bùng sáng trí tuệ việt nam trong thời đại kinh tế tri thức. Như vậy, vấn đề mấu chốt là cơ chế, chính sách. Chỉ cần xây dựng hệ thống cơ chế chính sách thích hợp là sẽ khơi thông được nguồn lực con người cả trong và ngoài nước, cả tài lực và trí lực dường như vô tận. Điều đó sẽ tạo nên nội lực vô cùng mạnh mẽ đưa đất nước tiến nhanh và sớm trên con đường cnh, hiện đại hóa theo định hướng chủ nghĩa xã hội. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đề cập rất nhiều vấn đề phải xây dựng con người mới trong lòng nhân dân. Và trong giai đoạn hội nhập quốc tế hiện nay, trở về với tư tưởng xây dựng con người mới làm nền tảng, làm bản lĩnh ta lại thấy sự đúng đắn sâu sắc và tầm thời đại của Người. Chính vì vậy, Đảng ta phải lãnh đạo Nhà nước, các ban ngành trong việc nâng cao giáo dục dân tộc giữ gìn truyền thống của đất nước để làm tăng khả năng hội nhập giáo dục con người cũng với sự phát triển giáo dục của thế giới mà không mất đi giá trị của nền giáo dục truyền thống. Kết hợp giải phóng con người về mặt chính trị với giải phóng con người về mặt kinh tế, văn hóa. Không ngừng phát triển sản xuất để nâng cao đời sống vật chất tinh thần của nhân dân. Từ lúc ra đi tìm đường cứu nước để giải phóng đồng bào, giúp nhân dân có cuộc sống ấm no, tự do hạnh phúc. Muốn có cuộc sống mới đó trước tiên phải giành lại độc lập cho dân tộc, kế đó phải xây dựng vững mạnh chính trị, kinh tế văn hóa, xã hội. Đối với Hồ Chí Minh, không có gì khác hơn là đáp

Tiểu luận Tư tưởng Hồ Chí Minh

ứng ngày càng cao lợi ích vật chất tinh thần của nhân dân. Một xã hội mới là xã hội nhân dân được ấm no hạnh phúc.

Đối với Người, nhân dân luôn là lực lượng vĩ đại và quyền lợi của nhân dân luôn là tối thượng. Đó không chỉ là quyền độc lập dân tộc mà còn là những lợi ích vật chất liên quan cuộc sống thường ngày của mỗi người như ăn, mặc, học hành. Những giải pháp cơ bản nhằm nâng cao hiệu quả con người và chiến lược “trồng người” những năm tới theo tư tưởng Hồ Chí Minh. Tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước đối với vấn đề phát triển đào tạo con người mới xã hội chủ nghĩa. Đào tạo nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, “chăm lo bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau”. Phát huy hiệu quả vai trò của đoàn thanh niên và các đoàn thể xã hội trong việc hình thành nhân cách con người mới xã hội chủ nghĩa. Kết hợp cơ sở đào tạo, nhà trường với doanh nghiệp, các ngành, các địa phương trong nền giáo dục đào tạo con người mới. Xây dựng môi trường xã hội trong sạch, lành mạnh, cơ sở cơ bản nhất cho lớp trẻ học tập đấu tranh và tôi luyện thành con người mới xã hội chủ nghĩa.

KẾT LUẬN

Cả cuộc đời của Chủ tịch Hồ Chí Minh là một hình mẫu con người nhân văn của thời đại mới. Trong con người Hồ Chủ tịch là sự thống nhất giữa lòng yêu thương con người với lòng tin, sự tôn trọng và ý chí cùng hành động triệt để giải phóng dân tộc, giải phóng xã hội, giải phóng con người. Đảng Cộng sản Việt Nam do Chủ tịch Hồ Chí Minh sáng lập, lấy chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động.

Tư tưởng về con người của Đảng Cộng sản Việt Nam nhất quán với tư tưởng về con người của Hồ Chí Minh. Sự nhất quán ấy được thể hiện qua đường lối lãnh đạo cách mạng và qua các chủ trương chính sách của Đảng trong suốt quá trình Đảng lãnh đạo công cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc và xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta.

Trong sự nghiệp đổi mới đất nước hiện nay, tư tưởng đó tiếp tục được Đảng ta quán triệt vận dụng và phát triển. Con người Việt Nam đang là trung tâm trong "chiến lược phát triển toàn diện"; đang là động lực của công cuộc xây dựng xã hội mới với mục tiêu "dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, văn minh, vững bước đi lên chủ nghĩa xã hội".

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo, Giáo trình Tư tưởng Hồ Chí Minh (dùng trong các trường đại học và cao đẳng), NXB Chính trị quốc gia Sự Thật, Hà Nội, 2011
2. Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục, NXB Lao Động, Hà Nội, 2005
3. Hồ Chí Minh toàn tập (2000), NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội
4. TS Phạm Ngọc Anh. PGS TS Bùi Đình Phong đồng chủ biên, Tư tưởng Hồ Chí Minh, NXB Lý luận chính trị
5. Tạp chí Cộng Sản. www.tapchicongsan.org.vn
6. Cổng thông tin tư liệu về Hồ Chí Minh. www.thehehochiminh.net

